

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—.

Ali bodo vojno preprečili?

Abesinski spor je najvažnejše in najtežavnejše vprašanje, ki se je zadnja leta morala z njim pečati Zveza narodov v Ženevi. Ako bi se to vprašanje dalo popolnoma izločiti iz kroga drugih mednarodnih vprašanj, bi njegova rešitev ne delala toliko preglavic največji mednarodni mirovni ustanovi. Toda takšna izločitev je nemogoča. V Abesiniji sami se križajo interesi Italije in Anglije. Tudi Turčija in druge države bi ne ostale ravnodušne in indiferentne (brezbrižne) napram prevelikim koncesijam (odstopkom) Italiji. Vrh tega pa bi mogla rešitev tega vprašanja s silo orožja kot slab zgled vplivati na druge ter jim dati pobudo, da bi svoje spore s sosedi, ki so samo krinka za sebične osvajaalne zahteve, hoteli rešiti na sličen način. Saj je na veliki narodno-socialistični strankini skupščini v Nürnbergu padlo jasno namišljanje o tem, da bi se mogel spor med Nemčijo in Litvo (med 65 milijonskim nemškim in dvamilijonskim litovskim narodom) rešiti na sličen način ko abesinsko-italijanski spor. V tem primeru pa bi bil splošen vojni požar v Evropi skoro neizogiben.

Iz tega se vidi, kako trd oreh je abesinsko vprašanje za Zvezo narodov. Ako bi odločilne velesile v Zvezi narodov se zedinile v sklepu, da bodo določile in izvršile sankcije (kazni) zoper tistega, ki bi hotel abesinsko-italijanski spor rešiti z orožjem, bi se abesinski vozel dal razvozlati brez meča. Take sankcije pa so sredstvo, ki ga Zveza narodov doslej ni uporabljala, vsaj proti velesilam ne. Ko je Japonska protipravno zasedla Mandžurijo, niso bili proti njej storjeni ali izvršeni nobeni kazenski ukrepi. In ko je narodno-socialistična Nemčija vpeljala splošno vojaško obvezo, se oborožila ter s tem pogazila jasne določbe versajske mirovne pogodbe, niso bili proti njej podzeti nobeni kaznilni koraki. To sta bili dve zamujeni priliki, ob katerih bi Zveza narodov mogla pokazati svojo avtoriteto (oblast). Ko tega ni storila, je gotovo ravnala iz tehničnih razlogov, toda njen ugled je občutno trpel. V abesinskem problemu (vprašanju) se Anglija postavlja ob stran Zvezi, ki naj odredi kazenske določbe zoper taistega, ki bi hotel to vprašanje rešiti z orožjem. Francija stoji kajpada tudi ob strani Zveze, v vprašanju kazenskih določb pa okleva, ker ji pogodba z Italijo, skle-

njena v januarju letošnjega leta, veže roke.

Bo torej abesinski vozel presekali — meč? Priprave za to se vršijo v popolnem obsegu na abesinski in italijanski strani. Italijani imajo v svojih abesinskih kolonijah (Eritreji in Somaliji) pripravljenih 300.000 vojakov, Abesinci jih imajo po italijanskih vesteh 400 tisoč pripravljenih. Ker računa Italija z možnostjo izbruha vojne tudi v svoji severno-afriški koloniji, Libiji, pošlje tjakaj 70.000 mož. Spričo teh priprav je Anglija v obrambo miru in v zaščito svojih interesov izvršila obsežne ukrepe zlasti v Sredozemskem morju. Utrdila je glavna oporišča v tem morju.

Otok Malta je močno zavarovan zoper napade na morju in iz zraka. Iz Singapura, največjega oporišča angleškega brodovja na najjužno-vzhodnejši točki Azije (na polotoku Malaka), so največje angleške bojne ladje z največjo brzino odplule proti zapadu. Pri Gibraltarju (najjužnejši točki evropske Španije, ki brani vhod v Sredozemsko morje ter je v angleški posesti) se dnevno zbira večje število angleških bojnih ladij. Ker gre Angliji predvsem za obrambo Egipta in Palestine, ima pred Aleksandrijo, Port Saidom, Suezom, Haifo in na drugih točkah zbrano veliko število večjih in manjših bojnih ladij, ki se pomnožujejo z novimi, ki prihajajo. Anglija je torej pripravljena. In vprav ta pripravljenost opravičuje upanje, da se bo abesinski spor končno vendarle rešil brez vojne.

V NAŠI DRŽAVI

Naš dolgoletni vodilni politik umrl.
Belgradu je umrl po dolgoletnem bolehanju na tuberkulozi dne 18. t. m. popoldne g. dr. Voja Marinković. Rajni je bil bivši ministrski predsednik, dolgoletni poslanec in zunanji minister in eden od voditeljev demokratske stranke. Rojen je bil v Beloradu leta 1876 iz ministrske družine. Šolal se je za bodoči politični poklic v Parizu, kjer je prejel naslov doktorja. Prvič je bil izvoljen za poslanca leta 1906 in od takrat je ostal v vseh skupščinah do letošnjih petomajskih volitev. Slava njegovega spomina!

Zodestno znižanje uradniških plač.
Vlada je znižala državnim in samoupravnim uradnikom z veljavo od 1. oktobra plače za povprečno 7%. Znižanje utemeljuje vlada z naslednjim razglasom: »Znano je, da so cene živežu in drugim življenjskim potrebščinam v zadnjih letih tako padle, da morda obče ni upravičen obstoj posebnih draginskih doklad. Vpoštevajoč to okoliščino na eni strani, na drugi strani pa dejstvo, da so se državni proračuni zadnja leta stalno zaključevali z znatnimi primanjkljaji in da je neobhodno potrebno izvajati iz tega dejstva nujne ukrepe, se je kr. vlada odločila znižati draginske doklade. Prisiljena je k temu ukrepu, ker je predhodno že izvršila zmanjšanje materialnih izdatkov, a zaradi gospodarske krize ni mogoče ta trenutek niti misliti na povečanje

davčnih bremen. Kr. vlada se nadeja, da bodo uradniki in vpokojenci sami razumeli ta ukrep kot korak za ozdravljenje državnih financ, ker smejo samo v urejenem finančnem stanju države pričakovati, da se jim bodo njihovi prejemki izplačevali ob pravem času in pri polni vrednosti denarja. Po sedanjem stanju osebnih izdatkov bo znašalo znižanje draginskih doklad okrog 400 milijonov Din, kar pomeni povprečno približno 7odstotno znižanje prejemkov uradnika ali vpokojenca. Znižanje se bo izvršilo pričeni pri ministrih, banih in najvišjih državnih uradnikih pa do najnižjih. Od tega se izvzamejo samo aktivni podoficirji v vojski in starovpokojenci, ki so bili vpokojeni po zakonih pred letom 1923.

Zakon proti korupciji pripravljajo v notrajnem ministrstvu. Zakon bo zelo strog in bo po njem tudi vsak minister odgovarjal za korupcijo. Ko bo zakon gotov v notrajnem ministrstvu, bode predložen v odobritev pravosodnemu ministru ter ministrskemu svetu.

Nemčija bo kupila pri nas 100.000 glav prašičev in se bodo pričela tozadevno v najkrajšem času pogajanja.

Izvoz krme je vlada začasno preprečevala in pojasnjuje prepoved z naslednjo utemeljitvijo: Kakor znano, radi velike suše, ki vlada v naši državi, primanjkuje povsod sena in krme za živino. Da bi se preprečilo dviganje cen za te predmete, ki so našemu kmetu neobhodno potrebni in jih bo letos moral kupovati, je ministrski svet izdal naredbu z zakonsko močjo, da se začasno prepove vsak izvoz sena, detelje in druge krme iz naše države.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Španska vlada v krizi. Dne 20. sept. je odstopila španska vlada. Do krize je prišlo, ker je ministrski predsednik Lerroux hotel odpraviti tri ministrstva. Radi vladne krize so po Španiji na vidiku nemiri. Za slučaj nemirov je izjavil notrajni minister, da je pripravljenih 35.000 mož redne policije in 10 tisoč mož policijskih napadalnih oddelkov.

Minister dr. M. Krek na dveh taborih.

V Konjicah.

Zadnjo nedeljo 22. septembra se je šil v Slovenskih Konjicah sijajno obiskani ljudski tabor na vrtu Katoliškega doma v trgu. Ko je stopil gospod minister na govorniški oder, ga je navdušeno pozdravilo na tisoče mož ter fantov iz konjiškega okraja. Predsedoval je zboru dr. Macarol iz Konjic. Minister dr. Krek se je uvodoma številnim zbranim ganljivo zahvalil za potrpljenje, katerega je posebno pokazal konjiški okraj v dobi JNS. Povdarjal je stalnost sedajne vlade, ki temelji na sodelovanju, ljubezni in zaupanju naroda. Dotaknil se je zadnjih 5. majskih volitev pod Jevtičem in podčrtal janičarstvo v Sloveniji, ki preži in čaka, da začne med Slovenci z novimi preganjanji. Da bo enkrat konec strastnega preganjanja, je treba zanesti v naše politično življenje več poštenosti in močastosti. Konec mora biti že enkrat vlade na bajonetih. Nasprotniki sedajne vlade so ravnali, ko so bili sami pri krmilu, povsem drugače. Spremenili so vse

preko noči. Sedajna vlada pa hoče skrbeti po stranki za državo in hoče urediti javno življenje tako, da bo mogel vsak mož in fant pristopiti k svobodnim, tajnim in neodvisnim volitvam.

Ob koncu je govornik povabil v novo stranko JRZ vse odkrite ter poštene Slovence in odklonil vse one, ki so preganjali naše brate in sestre.

Delati hočemo za skupnost države, dokazati hočemo, da so naše slovenske koristi združljive s koristmi skupne države. Ker Slovenec, zato Jugoslovan, čimbolj Slovenec, tembolj Jugoslovan.

Za ministrom Krekom je govoril bivši poslanec g. Franjo Žebot, g. Marko Kranjc in dr. Sešek.

V Ptuj.

Zadnjo nedeljo so slavili v Ptuj 40-letnico delovanja prosvetnega društva. Ob desetih je bila sv. maša, katero je opravil ptujski prošt g. Greif. Po službi božji se je vršilo prosvetno zborovanje, katerega je vodil ptujski odvetnik ter znani pisatelj g. dr. Remec. Glavni prosvetni govornik je bil g. dr. Fr. Sušnik iz Maribora, ki je podal prosvetne smerice v duhu svetniškega Slomška. Med njegovim govorom se je pripeljal na tabor gospod minister dr. M. Krek, ki je govoril o važnosti prosvetnega dela na naši severni meji. Za ministrom je navduševal zbrane benediški dekan g. Franc Gomilšek in še drugi.

Oba tabora sta dokazala, da je naše dobro ljudstvo pod sedanjou vlado vendar že enkrat svobodno zadihalo in jasno kaže z obilnim obiskom, da odobrava z navdušenjem dr. Koroščevo politično delo.

bom k temu», zakriči v največji razburjenosti general. Odpre okno ter pokliče vojake v sobo. Ko vstopijo vojaki z nabasanimi puškami, zapove general duhovniku: »Povejte, kaj so vam zarotniki pri spovedi razkrili! Ako tega ne storite, vas zadene ista usoda kot zarotnike pred eno uro.« »Ničesar ne povem, rajši umrjem«, odgovori duhovnik s čudovitim mirom. To generala še hujše razkači. Pokaže na škrinj, 2 m dolgo, ki je stala v kotu. »V to škrinj bodo vaše truplo čez nekaj trenutkov položili, mrtvo, ako ne izpolnite mojega povelja!« »Ne morem, ker ne smem«, odgovori zvesti božji služabnik. »Poklekните«, zapove general duhovniku. Nato da vojakom povelje: »Ogenj!« Mrtev se zgrudi na tla zvesti duhovnik — junaški mučenik spovedne molčečnosti. Bilo je to 22. septembra 1825. Ta zločin pa ni prinesel rešitve obleganemu mestu. Vprav 4 mesece kasneje — 22. januarja 1826 — je prišlo mesto v oblast peruanskih vstajev.

Kako vzgaja mladino narodni socializem. Narodni socializem razširja v Nemčiji nemško vero, to je, starogermansko poganstvo. Te vere se zlasti mladina oprijema. Z odpadom od krščanstva raste med mladino sovraštvo do krščanstva. O tem naslednji dokaz: V Wuppertalu na Westfalskem je zunaj cerkve stal misijonski križ. Člani Hitlerjeve mladine, dečki in mladeniči 15 do 17 let, ga pograbiijo ter odneso na svoje športno vežbališče. Tam začnejo s puškami in pištolami streljati na križ, češ, da je to najboljša tarča za strelske vaje. Ker so se te »strelske vaje« deloma vršile v noči, so mladeniči razsvetlili prečnik križa, da so boljše videli cilj. Posebno so vzeli na piko tablico z napisom »Jezus Nazar. Kralj Judov«. Ko so jo sestrelili s križa, so s huronskim vpitjem zakričali: »Kralj Judov je padele!«, »Dol s kristjani in židi!« Potem so vzeli tablico in jo pritrtili na hiši nekega židovskega trgovca. To bogoskrunstvo dokazuje, kako se širi poganstvo in z njim nesramna drznost in surovost med nemško mladino, ki se v tem oziru v ničemer ne razlikuje od boljševiske ruske mladine. Državna oblast ni zoper to bogoskrunstvo ničesar storila. Ko so verni katoličani z duhovništvom na čelu to bogoskrunsko dejanje javili pristojni oblasti, je dala zapreti ne narodno-socialistične zločince, marveč domačega kaplana.

Krščanski pozdrav. Naš list je ugotovil, da po nekaterih šolah vsiljujejo otrokom pozdrav »Zdravo!«, ter zahtevajo krščansko vzgojo otrok po vseh šolah ter kot njen zunanji izraz pozdrav: »Hvaljen Jezus! — Vekomaj, Amen!« »Glas naroda« k temu pripominja, da je naš list s tem pokazal lastnosti, ki so vse prej ko krščanske. Po tej logiki bi torej zahteva po krščanskem pozdravu bila nekrščanska!! Taki logiki patent!

„Slov. Gospodar“ stane:

celoletno Din 32.—

polletno Din 16.—

četrtletno Din 9.—

Pri zaprtju, rotnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

691

naravne **FRANZ JOSEF** grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Mučenik spovedne molčečnosti. Preteklo nedeljo, 22. septembra, je preteklo 110 let, kar je bil umorjen katoliški duhovnik, ki ni hotel izdati spovedne tajnosti. Bil je to pater Peter Marielux iz reda sv. Kamila. Zgodilo pa se je v pomorskem mestu Callao v državi Peru (v Južni Ameriki). Južno-ameriške države, ki so bile kolonije Španije, so po dolgotrajnih bojih vrgle raz sebe jarem španske nadoblasti. Tako se je tudi zgodilo v državi Peru, kjer so vstajali uspeli s svojim osvobodilnim bojem. Le nad mestom Callao ob morju je še vihrala španska zastava, ki jo je pogumno branil španski general Rodil. Med posadko, ki je hudo trpela vsled boleznih in gladi, je pod vodstvom stotnika Montera nastala zarota, ki je hotela mesto predati peruanskim vstajšem, kateri so mesto oblegali. General Rodil pa je prišel zaroti na sled ter je

dal 13 zarotnikov (španskih častnikov in vojakov) ustreliti. Ali morda ni bilo več zarotnikov? Ali ustreljeni zarotniki niso imeli tajnih zaveznikov? Te misli so mučile španskega generala, in to tem bolj, ker obsojeni zarotniki pred ustrelitvijo niso hoteli nič povedati. Kako priti iz te nesigurnosti? General se spomni vojaškega duhovnika španskih vojakov patra Petra Marieluxa, ki je tudi zarotnike spovedal, bil med njimi v zadnjih trenutkih življenja ter jih spremil na morišče. Ta mora vedeti vse podrobnosti zarote ter tudi obseg, ki ga je zavzela. Da ga poklicati. Zahteva od njega, naj pove, česa so se spovedali zarotniki in ali imajo še kakšne zaveznike. Duhovnik zmaže z glavo in mirno reče: »Kar sem slišal v spovedi, ne smem povedati.« »Vi ste izdajica, zakriči razburjeno general, »kakor onih 13 izdajic, ki so bili pred eno uro ustreljeni!« Duhovnik odgovori: »Nisem izdajica napram kralju in državi. Nočem pa tudi biti izdajica napram Bogu. Nikdo nima pravice od mene zahtevati takega izdajstva.« »Prisilil vas